

[Udenrigsministeren]

Jeg takker for initiativet til, at vi i dag får en debat om FN, og jeg håber, at debatten vil dokumentere, at vi kan bevare den brede enighed, der hidtil har været grundlaget for dansk FN-politik.

Ministeren for udviklingsbistand (Helle Degn):

Også jeg vil gerne takke initiativtagerne til forespørgselsdebatten for, at vi får denne debat.

Rapporten om dansk udenrigspolitik frem til år 2.000 giver os et bud på, hvordan vi fra dansk side kan være med til at tage de nye globale udfordringer op. Men måske allervigtigst er det, at den også understreger de mange nye muligheder, som de seneste års internationale omvæltninger har givet os, efter at Anden Verdenskrigs verdensorden er sprængt, efter at hierarkier og autoriteter, som vi før kendte, efter at sikkerhed og forudsigelighed nu er afløst af en ny orden, eller man skulle måske sige en ny usikkerhed og en mere markedsorienteret orden.

Når vi ikke længere inddeler verden i venner og fjender som før og ikke behøver at forholde alle vores indsatser til snævre alliancer og geopolitiske spændinger som før, ja, så får vi foræret en mulighed for at se verden i et nyt perspektiv. En ganske usædvanlig gave til en generation af politikere, som får lov til at spille en central rolle i verdenshistorien.

De gamle magtcentre er blevet fortrængt og har mistet magt. Kultur og adfærd er blevet lige så vigtige som vedtagelse af resolutioner. Nu får vi mulighed for at se sikkerhed som fravær af trusler i bred forstand, mulighed for at støtte de spirende demokratier og sikre, at menneskerettigheder fastholdes som universelle. Mulighed for også at se udviklingsbistanden som en del af en aktiv sikkerheds- og udenrigspolitik og en bredere indsats for at forbedre de økonomiske og sociale forhold i verden. Mulighed for at integrere hensynet til det lokale, regionale, globale miljø i alle vore indsatser. Mulighed for – som FN's generalsekretær siger det – at sætte fredens dagsorden.

Nødvendigheden af en indsats burde være klar for enhver. Om hjørnet lurer katastrofer, hvis vi ikke sætter ind. Miljøet – ikke mindst drikkevandet – er truet. Energi kan vi ikke fortsætte med at bruge i det omfang, vi bruger i dag. Jorden kan ikke brødføde en eksplode-

rende befolkning i verden. Det globale klima trues med risiko for katastrofale følger. Skabes der ikke beskæftigelse, handel og vækst, tvinges store befolkningsgrupper på flugt fra deres hjemegn.

Det er i erkendelse af disse udfordringer, at FN's generalsekretær er blevet bedt om at udarbejde en rapport om »Udviklingens dagsorden« som et sidestykke til »Fredens dagsorden«. Hensigten er at styrke FN's rolle i det internationale udviklingsarbejde.

Menneskerettigheder og demokrati står højt på dagsordenen her i 1990'erne. Vi må forstå at bruge det momentum, som de politiske omvæltninger i både Øst og Syd har skabt. Gennem både dialog og praktisk støtte har vi i dag mulighed for at påvirke de forhold mellem stat og menneske, der er så grundlæggende for skabelse af tryk og sikkerhed. Forholdet mellem markedet, staten og mennesket er den største demokratiudfordring i mange lande netop nu.

Måske skabes der nye sociale problemer ved en for markedsorienteret strategi. Det er her, vi måske også alle kan have en fornemmelse af mangel på lederskab i 1990'erne. Social utryk skaber grobund for intolerance og for fundamentalisme. Fattigdom placerer de kortsigtede behov centralt, mens hensyn til langsigtet og bæredygtig udvikling skubbes i anden række. Økonomisk ustabilitet truer de demokratiske processer.

Det er med det formål at sætte mennesket i centrum, at det sidste år blev vedtaget at afholde et verdensstopmøde i 1995 om den sociale udvikling med København som værtsby. Topmødet er planlagt til at finde sted den 6.-12. marts 1995. Formålet med topmødet er at understrege forståelsen for sammenhængen mellem sikkerhed og økonomisk og social udvikling. Topmødet vil især fokusere på bekæmpelse af fattigdom, beskæftigelse og social integration og solidaritet.

Regeringen ønsker også, at topmødet skal understrege, at løsningen af sociale problemer må baseres på respekt for menneskerettighederne og på demokrati. Det er endnu for tidligt at forudse, hvilke konkrete resultater der kan komme ud af topmødet; de forberedende møder begynder først i 1994. Jeg har dog haft lejlighed til at møde formanden for forberedelseskomiteen, Chiles FN-ambassadør, og jeg